

Pindstrup Mosebrug A/S

Fabriksvej 2, Pindstrup

8550 Ryomgård

Fortsat tilladelse til råstofindvinding på del af matr.nr. 36b, 35c, 34c, 33c, 32d, 31c, 30b, 29a og 28b Tustrup By, Nørager i Norddjurs Kommune gældende i perioden 30. september 2020 til 29. september 2030.

midt
regionmidtjylland

Dato 30-09-2020

Sagsbehandler

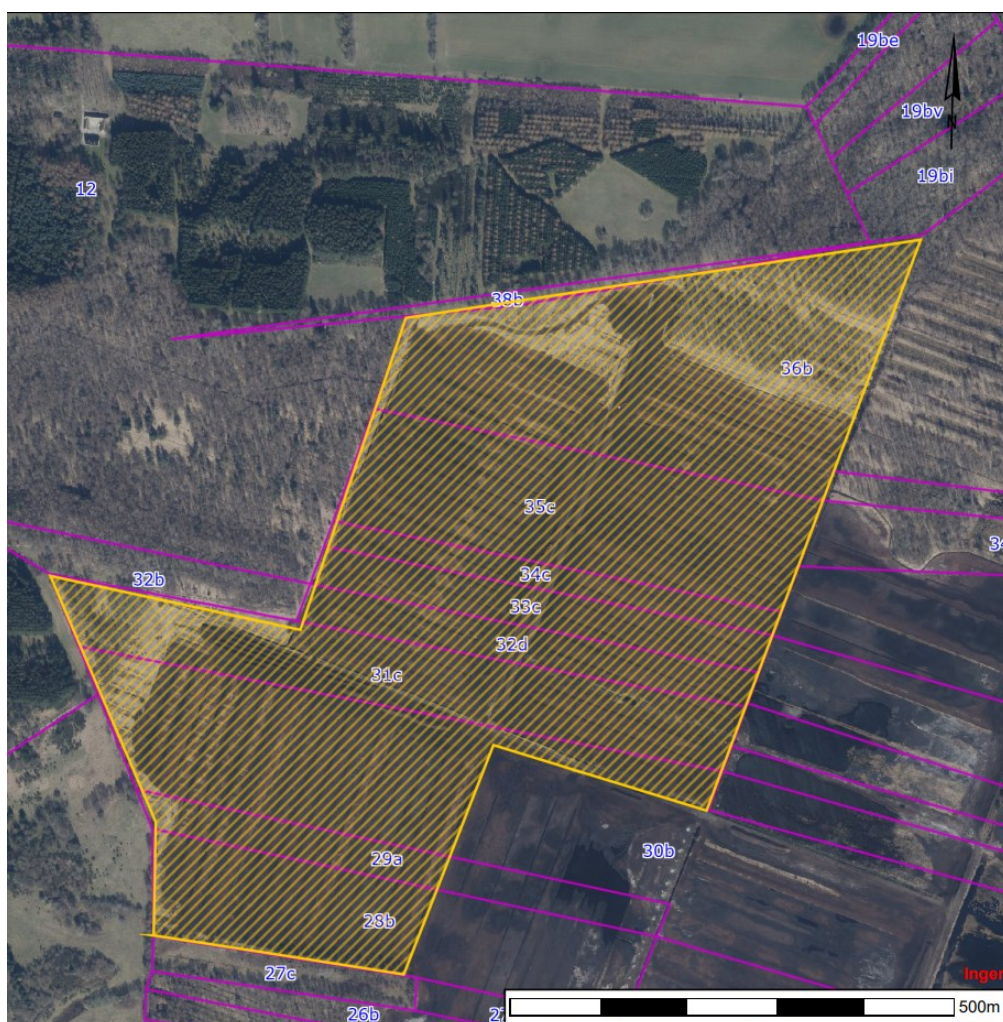
Pernille Poulsen

Raastoffer@ru.rm.dk

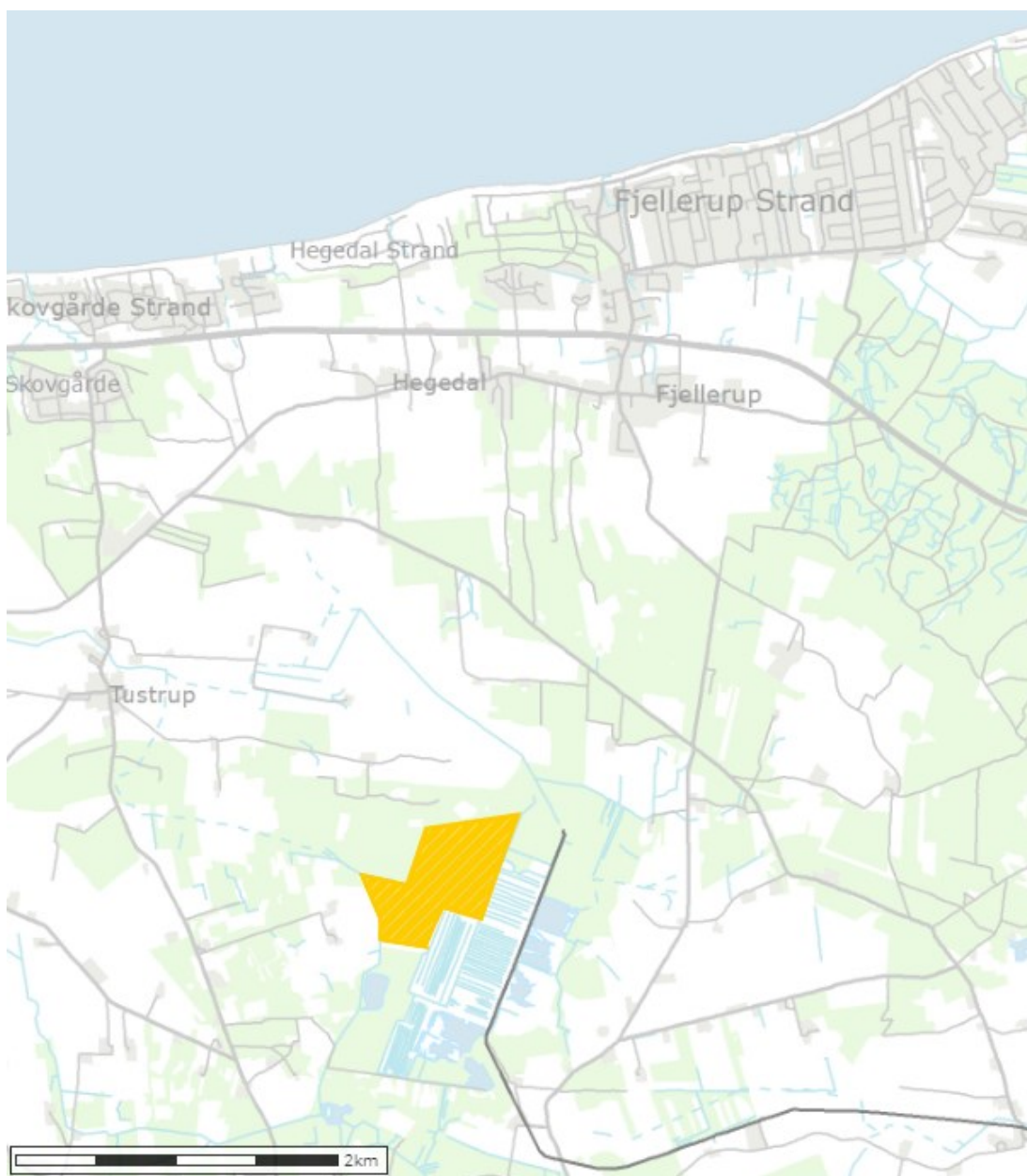
Tel. +4524786506

Sagsnr. 1-50-71-7-18

Side 1

Arealet til sphagnumindvinding er vist på ortofoto med orange omrids. Lilla linjer angiver matrikelskel.

Oversigtskort der viser indvindingsområdet med orange omrids i forhold til nærmeste større by.

Ansøger / Indvinder / Ejer
Pindstrup Mosebrug A/S Fabriksvej 2 8550 Ryomgård CVR-nr.: 11765912

Indholdsfortegnelse

Ansøger / Indvinder / Ejer	2
A. Afgørelse fra Region Midtjylland	5
A.1. Råstofloven	5
A.2. Miljøvurderingsloven	5
A.3. Natura 2000 og habitatbekendtgørelsen.....	5
B. Afgørelser fra andre myndigheder.....	6
B.1. Naturbeskyttelsesloven	6
C. Vilkår for indvindingen	7
C.1. Vilkår efter råstofloven	7
C.2. Vilkår for dispensation efter naturbeskyttelsesloven	10
D. Generelle bestemmelser iht. råstofloven.....	13
D.1. Råstofindvinding	13
D.2. Gyldighed og tilbagekaldelse	13
D.3. Tinglysning og sikkerhedsstillelse.....	13
D.4. Tilsyn og besigtigelse	13
D.5. Indberetning af indvunden mængde	14
D.6. Underretning ved konkurs, overdragelse af rettighed mv.	14
D.7. Råstofafgift	14
D.8. Ændring af vilkår	15
E. Generelle bestemmelser iht. anden lovgivning	16
E.1. Arkæologi	16
E.2. Bygninger og mandskabsvogne	16
E.3. Dræn.....	16
E.4. Fredning og beskyttelse af visse dyre- og plantearter	16
E.5. Beskyttelse af grundvand og søer.....	17
E.6. Forsyningsledninger	17
E.7. Stationære olietanke	18
E.8. Affaldshåndtering	18
E.9. Tilførsel af jord til råstofgrave	18
F. Region Midtjyllands behandling af sagen.....	19
F.1. Planforhold	19
F.2. Miljømæssige forhold	20
Støjberegninger.....	24
Råstoftilladelsens længde.....	25
F.3. Vejforhold	25
F.4. Grave- og efterbehandlingsplan og sikkerhedsstillelse	26
F.5. Konklusion	26
G. Grundlag for tilladelsen.....	27
G.1. Ansøgningens indhold.....	27
G.2. Høringssvar	28

H. Orientering.....	38
Bilag	38

Tilladelse til råstofindvinding i perioden indtil 29. september 2030

Med denne tilladelse har ansøger lov til at grave på det areal, der fremgår af forsiden, på de betingelser, som fremgår af vilkårene i afsnit C og bestemmelserne i afsnit D.

A. Afgørelse fra Region Midtjylland

A.1. Råstofloven¹

På baggrund af det foreliggende materiale, og med hjemmel i råstoflovens § 7, stk. 1 og § 8, giver Region Midtjylland hermed tilladelse til årlig indvinding af 42.000 m³ tørv/sphagnum på de ca. 42 ha, der er angivet på vedlagte kortrids bilag A.

Tilladelsen gives på vilkår i medfør af råstoflovens § 10, som beskrevet under afsnit C.1.

A.2. Miljøvurderingsloven²

Tørvegravning på arealer under 150 ha er opført på miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 2a, og er derfor underlagt lovens bestemmelser om screening af projektets virkning på miljøet.

Med henvisning til miljøvurderingslovens § 21 har Region Midtjylland udført en screening under hensyntagen til kriterierne i bekendtgørelsens bilag 6. Ved screeningen er projektets karakteristika, projektets placering, samt karakteren af den potentielle indvirkning på miljøet blevet vurderet.

På baggrund af screeningen vurderer Region Midtjylland, at projektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er underlagt krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Screeningsafgørelsen er vedlagt som bilag B.

A.3. Natura 2000 og habitatbekendtgørelsen³

Før der gives tilladelse efter råstoflovens § 7, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6 foretages en vurdering af om det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende

¹ LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer

² LBK nr. 1225 af 25/10/2018 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

³ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte. Der kan endvidere ikke gives tilladelse efter råstoflovens § 7, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle-, opholds- og fødesøgningsområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV (bilag IV-arter) eller arter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet i deres naturlige udbredelsesområde, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Region Midtjylland vurderer, at projektet ikke vil medføre direkte eller indirekte påvirkninger af Natura 2000-områder eller af levevilkårene for beskyttede dyre- og plantearter, og finder derfor, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering for indvindingens virkning på Natura 2000-områderne, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Vurderingen er baseret på forholdene beskrevet i afsnit F.2.

B. Afgørelser fra andre myndigheder

B.1. Naturbeskyttelsesloven⁴

Norddjurs Kommune har meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3 til, at der må fortsættes råstofindvinding på § 3-området på dele af matrikel nre. 36b, 35c, 34c, 33c, 32d, 31c, 30b, 29a og 28b Tustrup By, Nørager.

Dispensationen gives på vilkår, som beskrevet under afsnit C.2.

Norddjurs Kommunes fornyet dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3 til fortsat indvinding af tørv kan ses i råstoftilladelsens bilag C.

⁴ LBK nr. 240 af 13/03/2019 Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

C. Vilkår for indvindingen

I det efterfølgende defineres indvindingsområdet som det areal, som tilladelsen omfatter. Gravearealet defineres som det areal indenfor indvindingsområdet, hvor der må graves.

C.1. Vilkår efter råstofloven

1. Tilladelsen til indvinding af råstoffer og efterbehandling er gældende i perioden fra 30. september 2020 til 29. september 2030.
2. Der må højst indvindes 42.000 m³ tørv/sphagnum pr. år.
3. Råstofftilladelsen omfatter det areal på 42 ha, der fremgår af bilag A.

Før indvindingen påbegyndes

4. Der skal stilles en sikkerhed for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling inden tilladelsen må benyttes.
5. Der skal foreligge en grave-og efterbehandlingsplan, som er godkendt af Region Midtjylland. Gravningen og efterbehandlingen skal foregå i overensstemmelse med denne plan.
6. Gravearealet skal afsættes i marken i overensstemmelse med vilkår 20. Afmærkningen i marken skal være tydelig og må ikke fjernes eller dækkes med jord.

Godkendt materiel

7. Regionen har godkendt anvendelse af 1 fræser, 1 vander samt 3 vacuumhøstere på arealet samt allerede etableret smalsporslokomotiv. Ændring i antal og type af materiel, herunder tanke, kan kun ske efter godkendelse fra Region Midtjylland.

Driftstider

8. Materiel må kun være i drift:
- mandag til søndag kl. 07.00–19:00
9. Udlevering og læsning af materialer må kun foregå i tidsrummet:
- mandag til fredag kl. 07.00–17.00, dog ikke helligdage
10. I en radius af 500 meter fra Birkemosevej 1 og 3 må der på lørdage og søndage kun indvindes tørv på dette areal om formiddagen.

Kørsel i råstofgraven

11. Udenfor driftstiden skal adgangsvejen til råstofgraven være afspærret med aflåst bom eller tilsvarende.

Støj

12. Udsendelse af ekstern støj fra råstofgraven med tilhørende maskiner og faste og mobile anlæg skal begrænses. Støjniveauet (det energiækvivalente, korrigerede, A-vægtede lydtryksniveau, L_r) må ved beboelse i nedenstående tidsrum ikke overstige følgende værdier:

- mandag til fredag kl. 7.00–18.00: 55 dB(A)
- mandag til fredag kl. 18:00 – 19:00: 45 dB(A)
- lørdag kl. 07.00–19.00: 45 dB(A)
- søndag og helligdage kl. 07-19:00: 40 dB(A)

13. Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre støjmålinger og støjberegninger efter anmodning fra Region Midtjylland. Støjmålinger og støjberegninger kan maksimalt kræves én gang om året, medmindre forholdene i råstofgraven er ændrede. Målemetode og beregningsmodel fastlægges af Region Midtjylland.

14. Støjende anlæg skal om fornødent støjdæmpes således, at ovennævnte grænseværdier kan overholdes.

Støv

15. Driften må ikke give anledning til væsentlige støvgener uden for indvindingsområdet.

16. Der skal træffes foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg.

17. Tørv og sphagnumdepoter skal placeres under hensyn til nærliggende beboelsesejendomme .

18. Tørveindvindingen indstilles hvis vindstyrken er over 7 m/s

19. Der må ikke indvindes tørv indenfor en radius af 500 meter fra Birkemosevej 1 og 3 hvis der er østenvind.

Graveafstande og begrænsninger

20. Der må ikke graves under grundvandsspejl. Der skal bevares et tørvelag på ca. 30 cm's tykkelse på det ansøgte afgravningsareal

Forebyggelse af jord- og grundvandsforurening

21. Olie- eller kemikaliespild skal opsamles/bortgraves med det samme og håndteres som forurenede jord.

22. Der må ikke benyttes eller oplagres kemikalier i råstofgraven, f.eks. til at bekæmpe planter, eller lignende stoffer, som kan indebære risiko for forurening af jord og grundvand.

23. Entreprenørtanke kan benyttes indenfor gravearealet, hvor der ikke er risiko for påkørsel eller forurening af grundvand ved spild. Entreprenørtanke skal senest ved arbejdstids ophør placeres udenfor råstofgravens areal. Tankene skal være godkendt efter gældende regler.

24. Tankning af maskiner, tanke og øvrige anlæg samt reparation af materiel i råstofgraven skal foregå ved brug af spildmåtter eller anden sikring mod spild på jorden.

25. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp/-spild.

Andre aktiviteter

26. Maskiner og andre driftsanlæg, som ikke længere finder anvendelse i råstofindvindingen inden for de næste to år, skal bortskaffes fra indvindingsområdet.

27. Råstofgraven må ikke benyttes til lager, bearbejdning eller salgssted for andet end de i denne råstofgrav indvundne materialer. Tilførsel af råstoffer fra andre råstofgrave kan kun ske efter godkendelse fra Region Midtjylland.

Efterbehandling

28. Efterbehandlingen skal foregå løbende og skal være afsluttet inden tilladelsens udløb.

29. Afsluttes indvindingen inden tilladelsens udløb, skal efterbehandling være udført senest 1 år efter endt gravning, dog ikke senere end tilladelsens udløb.

30. Der skal efterbehandles til naturformål og på sigt genopretning til højmoser i overensstemmelse med en efterbehandlingsplan godkendt af Region Midtjylland. Der skal efterbehandles til naturformål og på sigt genopretning til højmoser i overensstemmelse med en efterbehandlingsplan godkendt af Region Midtjylland og med vilkår i Norddjurs Kommunes dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3 til pro-

jektet jævnfør afsnit C2.

31. Behandlingsanlæggene og dertil knyttede installationer samt gravemaskiner, redskaber, togskiner, bygninger og skure skal være fjernet senest 1 år efter endt gravning, medmindre der opnås tilladelse fra anden myndighed.

32. På de efterbehandlede arealer må der ikke anvendes gødning og pesticider/sprøjtemidler.

C.2. Vilkår for dispensation efter naturbeskyttelsesloven

Norrdjurs Kommune giver hermed dispensation til det ansøgte (se bilag C). Der vil være knyttet en række vilkår til dispensationen, der står beskrevet nedenfor. Vilkårene skal sikre, at området kan genoprettes bedst muligt efter indvindingen. Arealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og denne dispensation til tilstandsændringer er vurderet i fht. samme lovs § 65, stk. 3.

Vilkår for dispensationen:

a. Under indvindingsperioden på det ansøgte areal:

- At der bevares et tørvelag på minimum 30 cm's tykkelse på alle dele af det ansøgte indvindingsareal.
- At gravedybden styres nøje ved, at der placeres markeringspæle i terræn, som har en farvemarkering i grøn (>55 cm tørvelag), gul (31-55 cm tørvelag) og rød (0-30cm tørv). Markeringspælene placeres hvert år ved sæsonstart. I områder med mere end 70 cm tørv placeres der ikke markeringspæle.
- At indvindingsarealet ikke gødskes eller forurenes på anden måde.
- At moseområdet vest for indvindingsområde (se figur 4) sikres mod yderligere udtørring ved at den eksisterende grøft på kanten mellem tørveindvindingsområdet mod øst og birkeskoven/ mosen mod vest ikke ændres/uddybes ved den fortsatte tørveindvinding. Dvs. at bund og vandspejl fastholdes i den nuværende kote.
- At Norrdjurs Kommune fastlægger grøftens nøjagtige koter ved opmåling af grøften inden den 6.9.2020.
- At dispensationen fra naturbeskyttelseslovens §3 er gyldig frem til 6.9.2030
- At indvindingen udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet

b. Genopretning efter indvindingsperioden på det ansøgte areal:

- At indvindingsareal straks efter afsluttet tørveindvinding genoprettes mod våd, sur og næringsfattig mose.
- At genopretningen gennemføres via en justering af den trinvis metode, som er foreslået i ansøgningen, (bilag 2) dvs.:

1. Ved at vandstanden straks efter ophørt indvinding øges, så den er umiddelbart over terræn. Dette sker ved at fylde afvandingsgrøfter med næringsfattig, sur tørvejord samt ved at etablere regulerbare spunsvægge eller stemmewærker i hovedgrøfterne. Dette skal sikre vandmætning af de tørre, bare, sorte tørvearealer, som ellers kan være uhyre vanskelige til at få tørvemosser til at gro på. Afvandingsgrøfterne må derimod ikke fyldes med overfladejord eller grene, da der ikke må tilføres næringsstoffer til området, og da grene på sigt vil nedbrydes og dermed ikke vil kunne sikre en permanent højere vandstand.

2. Vandstanden sænkes, så der etableres en lav, men stabil, terrænnær vandstand, for at lægivende plantearter som tue- og smalbladet kæruld kan etablere sig.

3. Vandstanden hæves, når et vist "ledsager" plantedække (som er beskrevet i bilag 2) er etableret. (Ledsagerplanterne skal sikre efterfølgende "bølgebrydning", da dannet hængesæk (måtter af Sphagnum) erfaringsmæssigt kan blive slået i stykker af kraftig vandbevægelse. Ledsagerplanterne virker ligeledes som et anker, som Sphagnum-arterne kan vokse omkring).

- At de færdiggravede arealer *ikke* udjævnes, da løs tørv erfaringsmæssigt kan klumpe sig sammen ved genopretning, hvilket ikke er ønskeligt.
- At der umiddelbart efter afsluttet indvinding som beskrevet i ansøgningens grave- og efterbehandlingsplan etableres mose i form af et ekstremfattigkær/hængesæk med vækst af tørvemosser, der med tiden vil kunne udvikle sig til sekundær aktiv (dvs. tørvedannende) højmose.
- At de tørvefyldte grøfter ryddes for træer hvert år i de første 10 år efter indvindingen er ophørt, da træers rødder erfaringsmæssigt kan gennembyrde "dæmningerne" og dermed forringe opdæmningen af vand.
- At ansøger sikrer, at tørven på de arealer, som ansøgningen omfatter, så vidt muligt ikke udtørres om sommeren, da gode tørvedannende Sphagnum-arter erfaringsmæssigt ikke kan overleve udtørring. Helt konkret hæves vandstanden til ca. +30 cm om foråret, så udtørringen under rodzonen bliver kortest muligt om sommeren. Det vil dog ikke blive stillet vilkår om, at tørven ikke må udtørre i ekstreme tørkeperioder.
- At en permanent optimal vandstand søges fastholdt ved, at der indtil dækket af tørvemosser og ledsagerplanter er optimalt, kan reguleres på vandstanden i de gamle hovedgrøfter. Højden på overløbet skal sættes lidt op i slutningen af foråret inden begyndende udtørring, så der 'opsparer ekstra vand' og sænkes om efteråret, så der ikke etableres store åbne søer i området hele vinteren til skade for sphagnumvæksten.

- At der tinglyses en deklaration for arealet, der omfatter de nævnte betingelser for indvinding og for efterbehandlinger. Deklarationen aflyses, når efterbehandlingen anses for afsluttet. Dvs, når myndigheden vurderer, at der er en stabil og passende vandstand, og at der er indvandret surbundsvegetation og Sphagnum-arter, der kan begunstige en sikker udvikling hen mod gendannelse af højmose.
- At Norddjurs Kommune kontaktes forud for igangsætning af genopretningstiltag.
- At ansøger meddeler Region Midt og Norddjurs Kommune, når de ovennævnte genopretningstiltag er gennemført med henblik på, at myndighederne kan godkende det udførte.

D. Generelle bestemmelser iht. råstofloven

D.1. Råstofindvinding

Inden for det område, som tilladelsen omfatter, kan der indvindes andre råstoffer eller større mængder end angivet i tilladelsen, såfremt der sker anmeldelse til Region Midtjylland inden 4 uger efter, at den pågældende indvinding er påbegyndt, jf. råstoflovens § 9, stk. 2. Region Midtjylland kan, inden 4 uger efter at anmeldelsen er modtaget, forbyde videre indvinding, der strider mod den meddelte tilladelse eller stille særlige vilkår for indvindingen.

D.2. Gyldighed og tilbagekaldelse

Råstofindvindingen må ikke påbegyndes før klagefristen er udløbet. Hvis der indkommer en klage, får ansøgeren besked, og gravningen må ikke startes før en endelig afgørelse er truffet, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Råstofftilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, med mindre andet fremgår af tilladelsens vilkår.

Råstofftilladelsen kan tilbagekaldes af Region Midtjylland i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, som beskrevet i råstoflovens § 11.

D.3. Tinglysning og sikkerhedsstillelse

Når afgørelsen er endelig, tinglyser Region Midtjylland på ejendommen en deklaration om efterbehandlingsvilkårene.

Afgiften for tinglysningen er for tiden 1.750 kr. I henhold til § 10, stk. 6 i lov om råstoffer skal tinglysningsgebyret betales af ejendommens ejer, men opkræves hos ansøger. Afgiften vil blive opkrævet, når tinglysningen er sket.

Der skal stilles en garanti for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling. Sikkerhedsstillelsen skal være en ikke tidsbegrænset, nominel økonomisk sikkerhed. Sikkerhedsstillelsen frigives først, når den i efterbehandlingsplanen beskrevne efterbehandling er udført og godkendt af Region Midtjylland. Delvis frigivelse kan ske ved godkendelse af efterbehandlingen på delarealer hvis der ses sikre tegn på at højmosegenopretningen er i gang.

D.4. Tilsyn og besigtigelse

Region Midtjylland fører tilsyn med indvindingen og foretager besigtigelse af arealet for blandt andet at påse, at tilladelsen og vilkårene overholdes. Tilsynsmyndigheden har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at foretage dette tilsyn, og politi-

et yder om nødvendigt bistand til at gennemføre dette. Ved eftersyn af erhvervsvirksomheder skal den ansvarlige indvinder give myndigheden de fornødne oplysninger, vejledning og hjælp, jf. råstoflovens § 32 og 32a.

Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Region Midtjylland kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist jf. råstoflovens § 33.

Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom eller indvindingsmateriel at berigtige et ulovligt forhold.

Region Midtjylland kan umiddelbart lade foretage, hvad der er nødvendigt på ejerens og indvinderens bekostning, hvis et påbud om at lovliggøre et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, jf. råstoflovens § 33.

Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige for indvindingen at foretage prøveudtagning, analyser og målinger af råstoffer, der indvindes, af stoffer der udsendes til omgivelserne og af støj og rystelser m.m. jf. råstoflovens § 32a.

D.5. Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Midtjylland om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i hver råstofgrav, samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske via den digitale løsning der henvises til af regionen. Region Midtjylland videregiver indberetningen til Danmarks Statistik.

D.6. Underretning ved konkurs, overdragelse af rettighed mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer som den, der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette tilsynsmyndigheden.

Ønsker man at overdrage indvindingstilladelsen til en anden, skal dette i god tid forinden anmeldes til Region Midtjylland, vedlagt en underskrevet erklæring af den nye indvinder, der fastslår at man er bekendt med alle tilladelser, vilkår, aftaler mv. og er indforstået med at man overtager alle forpligtelser.

Der skal desuden vedlægges underskrift fra ejendommens ejer, med dokumentation for at denne er indforstået med indvinder-skiftet.

Der skal stilles sikkerhed fra den nye indvinder, og Region Midtjylland kan kræve en ny grave-/efterbehandlingsplan udarbejdet og indsendt til godkendelse.

D.7. Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift.

Det skal bemærkes, at erhvervsmæssig indvinding af råstoffer skal registreres ved SKAT, myndighed@skat.dk.

Region Midtjylland giver meddelelse til SKAT ved at sende en kopi af tilladelsen.

D.8. Ændring af vilkår

Region Midtjylland kan fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, hvis det på et senere tidspunkt måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens formålsbestemmelser.

Vilkår kan i øvrigt revideres for at forbedre tilladelsesindehaverens egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Eventuelle nye vilkår eller ændringer af eksisterende vilkår vil dog kun blive aktuelt, såfremt der er tale om ændrede forudsætninger i forhold til grundlaget for denne afgørelse.

E. Generelle bestemmelser iht. anden lovgivning

E.1. Arkæologi

Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til Museum Østjylland, arkaeolog@museumoj.dk, jf. museumslovens⁵ § 29.

Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27.

Hvis museet i sin udtalelse skønner, at der på arealet ikke findes væsentlige arkæologiske bevaringsinteresser, så vil evt. udgifter til nødvendig arkæologisk undersøgelse kunne betales af Kulturministeren jf. museumslovens § 27.

En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes, men fritager ham/hende for udgifterne til en undersøgelse.

E.2. Bygninger og mandskabsvogne

Hvis der ønskes opsat mandskabsvogne, administrationsbygninger, brovægt eller lignende i råstofgraven, skal der søges særskilt om tilladelse til dette. Dette gælder også for midlertidigt opsatte skurvogne, brovægte eller lignende. Ansøgning skal indsendes til kommunen.

E.3. Dræn

Jf. vandløbslovens⁶ bestemmelser må ingen afbryde eller ændre nogen former for vandløb eller dræn uden vandløbsmyndighedens tilladelse. Funktionen af områdets drænsystemer skal således opretholdes under råstofgravningen, og eventuelle ændringer i drænsystemer skal ske efter aftale med kommunen, som er vandløbsmyndighed.

E.4. Fredning og beskyttelse af visse dyre- og plantearter

Af artsfredningsbekendtgørelsens⁷ § 6 fremgår det, at:

- Kolonirugende fugles redetræer ikke må fældes i perioden 1. februar-31. juli.
- Rovfugles og uglers redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar-31. august (se dog nedenfor).

⁵ LBK nr. 358 af 08/04/2014 Bekendtgørelse af museumsloven

⁶ LBK nr. 127 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om vandløb

⁷ BEK nr. 1466 af 06/12/2018 Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt

- Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer ikke må fældes.
- Hule træer og træer med spættehuller ikke må fældes i perioden 1. november-31. august.
- Digesvalereder ikke må ødelægges i perioden 1. april-31. august.

En række arter er desuden beskyttet jf. habitatbekendtgørelsens bilag IV. Disse bilag IV-arter er beskyttede overalt, hvor de forekommer. Dette kan betyde, at gennemførelsen af en hidtil planlagt efterbehandling ikke kan udføres uden særlige hensyn.

Følgende arter kan eksempelvis tænkes at forekomme i forbindelse med tørvegrave: odder, spidssnudet frø, stor vandsalamander, strandtudse, løgfrø og arter af flagermus.

Region Midtjylland har vurderet, at der ikke på tilladelsestidspunktet er bilag IV-arter på dette areal, som påvirkes af tilladelsen om en forlængelse af tørveindvindingen.

Regionen har ikke et yderligere kendskab til bilag IV arterne end de allerede nævnte i Norddjurs Kommunes dispensation til naturbeskyttelseslovens §3 der er vedlagt som *bilag C* hvor man i dennes *bilag 4* kan læse om områdets bilag IV arter.

Arealerne forventes heller ikke at kunne fungere som yngle- eller rastområde for de nævnte arter grundet de nuværende og fremtidige indvindingsaktiviteter der i perioden april-september næsten har en daglig drift.

E.5. Beskyttelse af grundvand og søer

Jf. naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændring i tilstanden af efterbehandlede søer og vandhuller, hvis areal er over 100 m² og uden afløb, uden dispensation fra kommunen.

Der må således ikke:

- udsættes fisk, krebs eller bløddyr,
- fodres i og ved søen indenfor en afstand af mindst 25 meter,
- etableres tilløb eller afløb.

E.6. Forsyningsledninger

Gravearbejde nær og under forsyningsledninger skal følge gældende forskrifter og vejledninger, herunder "Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg"⁸, "Pas på gasledningerne. Tekniske forskrifter for arbejder i nærheden af gasledninger" udgivet af de danske naturgasselskaber og HOFOR, "Pas på ledningerne og livet" udgivet af Sikkerhedsstyrelsen m.fl. samt øvrige generelle anvisninger fra ledningsejere.

⁸ BEK nr. 1112 18/08/2016 Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg

E.7. Stationære olietanke

Olietankbekendtgørelsens⁹ krav og øvrige krav i olietankenenes typegodkendelser til indretning, sløjfning, trykprøvning eller anden inspektion skal til enhver tid være overholdt. Kommunen er myndighed vedr. olietankbekendtgørelsen.

E.8. Affaldshåndtering

Affald må ikke henlægges i råstofgraven, men skal jf. miljøbeskyttelseslovens¹⁰ §§ 43, 44 og 45 håndteres i henhold til Norddjurs Kommunes affaldsregulativer.

E.9. Tilførsel af jord til råstofgrave

Tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens¹¹ § 52 stk. 1. Regionsrådet kan meddele dispensation fra forbuddet jf. lovens § 52 stk. 2. Foreligger der ikke en gældende dispensation til tilførsel af jord, må der således ikke tilføres jord til råstofgraven.

⁹ BEK nr. 1257 af 27/11/2019 Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

¹⁰ LBK nr. 1218 af 25/11/2019 Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse

¹¹ LBK nr. 282 af 27/03/2017 Bekendtgørelse af lov om forurenede jord

F. Region Midtjyllands behandling af sagen

F.1. Planforhold

Råstofplan

Det tilladte indvindingsområde er beliggende i graveområde *Fuglsø Mose*, omfattet af Råstofplan 2016 for Region Midtjylland, og er reserveret til indvinding af tørv/sphagnum. Råstofindvinding kan som udgangspunkt kun finde sted inden for de udlagte råstofgraveområder. Inden for graveområderne kan det derfor forventes, at der på visse vilkår vil blive givet tilladelse til indvinding af råstoffer, når der er behov for materialerne.

Indvinding af råstoffer skal foregå på en bæredygtig måde. Når en råstofgrav er åbnet, bør forekomsten i det pågældende areal udnyttes fuldt ud, med mindre der er særlige forhold, som forhindrer dette eller taler afgørende imod det.

Der bør ske gennemgravning af skel mellem indvindingsområder, der udnyttes af forskellige firmaer eller på forskellige tidspunkter.

Hensynet til naboer, natur, grundvand og kulturhistorie – og hvad der i øvrigt fremgår af råstoflovens § 3 samt øvrig lovgivning (f.eks. Natura 2000) – skal afvejes i forbindelse med ny råstofindvinding.

Kommuneplan

Råstofplanens arealreservationer er indarbejdet i Kommuneplan 2017-2029 for Norddjurs Kommune.

I kommuneplanen er der udpeget følgende arealinteresser i indvindingsområdet:

- Skovrejsningsområder - uønsket.
- Osd - område med særlige drikkevandsinteresser
- Bevaringsværdigt landskab
- Økologisk forbindelse
- Naturbeskyttelsesområde
- Lavbundsareal

Kommuneplanens retningslinjer for disse arealinteresser er inddraget i regionens vægtning efter råstofloven.

Det bevaringsværdige landskab "Stenvad Hede og Fuglsø Mose" der skal bevares og beskyttes er her moseområdet ved Fuglsø Mose.

I Fuglsø Mose er der flere større kunstigt skabte vandområder og søer som følge af tørvegravningen i området.

Fortsat opretholdelse af områdets karakter er betinget af, at jorden fortsat udnyttes ekstensivt og at naturområderne bevares.

De økologiske forbindelser udpeges i kommuneplanerne med henblik på at sikre og forbedre spredningsmulighederne for vilde dyr og planter. Da det ansøgte er en forlængelse på den nuværende tørveindvinding der har foregået i Fuglsø Mose i flere årtier, forventes den videre drift af tørveindvindingen ikke at påvirke forbindelserne væsentligt. Efterbehandlingen til naturformål med genskabning af højmoser vurderes at blive en positiv gevinst for udpegningen, da det vil forbedre spredningsmulighederne for dyr og planter i området. Mange af de dyr der benytter forbindelserne gør det typisk i skumringen og om natten, dermed vurderes den aktive tørveindvinding heller ikke at udgøre en væsentlig ændring til udpegningerne.

Efterbehandlingen til naturformål med genskabelse af højmoser kan også godt forgå i et område med drikkevandsinteresser, da der efter den færdige indvinding ikke vil blive brugt pesticider og gødning på arealet, der kan påvirke grundvandsressourcerne på sigt.

Udpegningerne vurderes derfor ikke af være af en sådan karakter, at de er en hindring for den ansøgte råstofindvinding eller efterbehandling.

Lokalplan

Der er ikke vedtaget lokalplan for området.

F.2. Miljømæssige forhold

Grundvand og vandforsyning

Indvindingsområdet ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Indenfor området er der 3 vandværker, hvis vandindvindingsopland strækker sig ind over indvindingsområdet.

- Skovgårde Vandforsyning A.m.b.a.
- Fjellerup Vandværk
- Helgedal Strands Vandværk

Det ansøgte vurderes ikke at indebære en væsentlig risiko for forurening af konkrete drikkevandsforsyninger eller de overordnede drikkevandsinteresser. Til generel sikring af jord og grundvand stilles der dog forebyggende vilkår mod forurening, herunder håndtering af olie, kemikalier og affald (vilkår 21-27).

Der er dræn og grøfter i området som bortleder regnvand bundet til tørven. Der er ingen kontakt til det underliggende grundvandsspejl og det forventes ikke at indvindingen kommer under grundvandsspejlet i en 10-årig indvindingsperiode.

Selve råstofindvindingen er ikke til fare for grundvandet og områdets udpegningsområde som OSD. Til sikring af den fremtidige drikkevandsressource på arealet, vurderer regionen dog, at det er nødvendigt at stille vilkår om, at der ikke må anvendes gødning eller pesticider efter afsluttet råstofindvinding (se vilkår 32).

Regionsrådet skal, ifølge råstoflovens § 3, ved administrationen af loven afveje interessen i råstofudnyttelse over for en række modhensyn, herunder bl.a. hensynet til miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser. Indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser lægges der stor vægt på vandforsyningsinteresserne. Råstofmyndigheden har derfor en forpligtigelse til at stille vilkår for den ønskede råstofindvinding i et område med særlige drikkevandsinteresser.

Det er Miljø- og Fødevarerklagenævnets generelle vurdering, at der ved råstofindvinding vil blive fjernet en stor del af den nuværende, ringe beskyttelse af grundvandet, og at det derfor er proportionalt at stille vilkår om et gødskning- og pesticidforbud i områder med særlige drikkevandsinteresser.

Regionen kan derfor fastsætte et vilkår, som tinglyses, om forbud mod anvendelse af gødning og pesticider, såfremt der er væsentlige hensyn til beskyttelse af grundvandsressourcen, der skal varetages.

Naturbeskyttelse, Natura 2000 og habitatbekendtgørelsen

Der er tale om fortsættelse af en igangværende indvinding af tørv i Fuglsø Mose der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Dermed må naturtilstanden ikke ændres uden særlig tilladelse, og derfor kræver de ansøgte tilstandsændringer en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Norddjurs Kommune har givet en tilladelse som kan ses i bilag c.

Det biologiske potentiale i området er stort, og det er baggrunden for, at der i efterbehandlingsplanen bør være fokus på at genoprette natur på de efterladte arealer.

Den efterfølgende genopretning mod højmoser vil genskabe en meget sjælden naturtype, der lokalt set har større naturværdi end den artsfattige, tørlagte mose, der tidligere var på området.

Region Midtjylland har ikke kendskab til at der er registreret fredede, rødlistede eller bilag IV-arter inden for eller nær indvindingsområdet. Norddjurs Kommune har også vurderet der ikke er bilag IV arter på arealet, deres vurdering kan ligeledes læses i *bilag C*.

Nærmeste Natura 2000 område er Natura2000-område 43 Elstrup Skov og søer og moser i Løvenholm Skov. Området består af habitatområde H43 og ligger ca. 3 km sydvest for indvindingsområdet. Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte højmoser (7110) og på længere sigt at genopret-

te nedbrudte højmoser (7120) til aktiv højmose (7110). Udpegningsgrundlaget kan ses i figuren nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 43		
Naturtyper:	Brunvandet sø (3160)	Tør hede (4030)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 112		
Fugle:	lysbuget knortegås (T)	edderfugl (T)
	sortand (T)	

Tabellerne er hentet fra Natura 2000 basisanalyse 2016-2021

Derudover ligger der ca. 3,7 km nord for ansøgte Natura 2000 – Fuglebeskyttelsesområdet F112 Aalborg Bugt – østlig del. Området er udpeget, da det benyttes af mange trækfugle særligt i vinterperioden, men også i sensommeren.

Mulige påvirkninger som følge af en tilladelse til at grave tørv på ansøgte matrikel kan være støj-, støv- og vibrationsgener. Disse miljøpåvirkninger har karakter af at være lokale og vil kun påvirke nærområdet og ikke Natura 2000-området der ligger min. 3 km derfra. Desuden vil transporten til og fra tørveindvindingen til Pindstrup Mosebrugs fabrikker i Kongerslev ikke gå igennem Natura 2000 arealet. Da det ansøgte er omfattet af en aktiv tørvegrav forventes der heller ikke at være raste- eller ynglepladser for de udpegede fuglearter. Indvindingen vurderes på ovennævnte grundlag ikke at medføre direkte eller indirekte indvirkninger på nærmeste Natura 2000-område eller på levevilkårene for beskyttede dyre- og plantearter. Region Midtjylland finder derfor, at der ikke skal foretages en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen af indvirkninger på Natura 2000-områder eller bilag IV-arter.

Indvindingsområdet ligger i sin helhed indenfor en skovbyggelinje. Selve gravearbejdet og efterbehandlingen kræver ikke dispensation i henhold til naturbeskyttelsesloven.

Støj

Miljøstyrelsen er af den principielle opfattelse, at vilkår om støj fra råstofgrave, i det åbne land, bør fastsættes med udgangspunkt i Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, "Ekstern støj fra virksomheder", områdetype 3 - "Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder".

Miljøstyrelsen anfører dog samtidig, at baggrundsstøjniveauet i det åbne land normalt er lavt. Det er derfor ønskeligt, at støjniveauet fra virksomheder er så lav som muligt og fastsættelse af støjgrænserne bør foretages efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, af de tekniske og økonomiske muligheder for at reducere støjen.

Region Midtjylland vurderer, at de vejledende støjvilkår for område-type 3, er en rimelig afvejning af hensynet til oparbejdning og udlevering af råstoffers stedbundne karakter, og hensynet til en forventning om lavt støjniveau i det åbne land.

Støjniveauet målt som, det energi-ækvivalente, korrigerede A-vægtede lydtryksniveau L_r , bør derfor således ved **beboelse** (ved spredt bebyggelse i det åbne land, regnes dette som 15 meters afstand af beboelsesejendomme, i boligområder som alle opholdsarealer indenfor området) i nedenstående tidsrum ikke overstige:

Mandag til fredag

- 55 dB(A) i tidsrummet fra kl. 07.00 - 18.00,
- 45 dB(A) i tidsrummet fra kl. 18.00 - 22.00
- 40 dB(A) i tidsrummet fra kl. 22.00 - 07.00

Lørdag

- 45 dB(A) i tidsrummet kl. 07.00 - 14.00.
- 45 dB(A) i tidsrummet kl. 14.00 - 22.00.
- 40 dB(A) i tidsrummet kl. 22.00 - 07.00.

Søn- og helligdage

- 40 dB(A) hele døgnet.

Til indvindingen anvendes traktor, fræser, vander og vacuumhøster, samt smalsporslokomotiv med vogne til transport internt og grave-maskine til læsning. Den indvundne tørv fragtes videre til forarbejdning på en af Pindstrup Mosebrugs fabrikker i Kongerslev og der sker således ikke oparbejdning af tørv i Fuglsø Mose. Tørveindvinding kun kan indvindes når vind og vejr tillader det og der skal være 3 dage med tørt vejr for tørveindvindingen overhovedet kan finde sted. Pindstrup Mosebrug har ønsket at udvide arbejdstiden med 1 time mandag-lørdag til kl. 20.00.

Ifølge medsendte støjrapport er støjberegningen ved de 2 nærmeste naboejendomme på hhv. 38 og 40 dB(A), se bilag E.

Det er ud fra et miljømæssigt synspunkt ønskeligt, at støjniveauet fra virksomheder er meget lavt i det åbne land, ikke mindst på grund af det normale lave baggrundsstøjniveau. Regionen tillader derfor kun drift af råstofgrave udenfor de almindelige driftstider i meget særlige situationer, og kun hvis ikke andet kan planlægges.

Regionen har lagt vægt på at der ved tørveindvinding kun kan ske drift halvårligt, oftest fra april til september da tørven skal kunne tørre i 3 sammenhængende dage, for at kunne indvindes. Det er derfor givet lov til drift på alle ugens 7 dage. Dog skal det også tillægges vægt at det er i den samme periode af året, at mennesker færdes mere udenfor, og at den udvidede åbningstid for tørveindvindingen dermed også kan være mere generende for de nærmeste naboer.

Pindstrup Mosebrug har som begrundelse for udvidelsen anført at en udvidelse af den daglige driftstid ikke vil medføre overskridelse af støjvilkårene. Regionen ønsker dog ikke at åbne op for udvidet kørsel om aftenen og lørdage da Pindstrup Mosebrug allerede nu har fået en udvidet driftstid ved at kunne indvinde hverdage samt lørdage og søndage til kl. 19.

Da der er givet tilladelse til en udvidet drift til alle ugens 7 dage, har regionen vurderet at det er nødvendigt at indføre skærpede vilkår til driftstiderne i weekenden. Regionen har derfor indsat vilkår 10. Pindstrup Mosebrug vil dermed foretage tørveindvindingen indenfor 500 meter af de to beboelsesejendomme Birkemosevej 1 og 3 om formiddagen, hvilket vil give en lavere baggrundsstøj i weekenderne.

Støjberegninger

Støjberegninger skal udføres i overensstemmelse med Fælles Nordisk Beregningsmetode. Valg af målemetode/beregningsmetode er afhængig af, hvilken metode der i den aktuelle situation er bedst egnet til at dokumentere, at støjniveauet kan overholdes.

Støjmålinger/støjberegninger skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984 (Ekstern støj fra virksomheder), nr. 5 1993 (Beregning af ekstern støj fra virksomheder) og nr. 6/1984 (Måling af ekstern støj fra virksomheder) og gennemføres under forhold, hvor virksomheden er i fuld drift.

Målingerne/beregningerne skal ud føres af et af Miljøstyrelsen akkrediteret firma.

Støv

Indvinder skal sørge for, at driften ikke giver anledning til væsentlige støvgener, som fastsat i vilkår 15-17. Støvdæmpende foranstaltninger skal således være beskrevet i graveplanen. Med disse vilkår forventes anlægget ikke at give anledning til væsentlige støvgener uden for indvindingsområdet.

Spredning af støv i omgivelserne fra diffuse kilder vil normalt nedfalde indenfor 500 meter fra kilden. Der er derfor mulighed for at støvgener kan forekomme på de 2 nærmeste ejendomme. Regionen har indsat vilkår 18 og 19 hvor Pindstrup Mosebrug indstiller tørveindvindingen hvis vindstyrken bliver høj. Herudover overholdes der også en respektafstand på 500 meter til de 2 nærmeste ejendomme hvis der er østenvind. Støvgenen forventes at blive begrænset da det kun er en mindre del af indvindingsarealet der ligger nærmere end 500 meter.

Landskab

Råstofindvindingen udgør en permanent ændring af landskabet. I den landskabelige vurdering, ses der på landskabets tilstand som holdes op mod råstofressourcernes udnyttelse og det erhvervsmæssige hensyn. Når tørveindvindingen er afsluttet, vil der blive udsigt ud over et område, som førhen lå på højde med det omgivne landskab. Der vil blive efterbehandlet til –på sigt– en højmose som der også var på arealet førhen.

Færdsel i råstofgraven

Færdsel i råstofgraven, som er det eneste der kan reguleres igennem råstofloven, reguleres i henhold til potentielle gener fra støv og støj ved at fastlægge vilkår om driftstider og vilkår om overholdelse og fastsættelse af støjgrænser.

Region Midtjylland stiller vilkår om, at adgangsvejen til råstofgraven skal være afspærret med aflåst bom eller lignende udenfor driftstiden. Råstofgraven skal være afspærret for at undgå ulovlig færdsel i råstofgraven, henkastning af affald og risiko for tyveri af brændstof og materiel (vilkår 11).

Råstoftilladelsens længde

Ansøgningen til indvinding er en fornyet tilladelse. Afslutningen er endnu ikke fastlagt, men en tilladelse gives i 10 år hvorefter der kan søges igen. Med den forventelige årlige produktion på ca. 42.000 m³ forventer ansøger at der på de ca. 42 hektar vil være ensbetydende med ca. 10 cm. tørv årligt, hvilket forventes at blive ca. 1 meter på en tilladelse på 10 år. En tilladelse til indvinding af råstoffer kan kun gives for indtil 10 år ad gangen. jf. råstoflovens § 9. Selvom ressourcerne forventes at kunne indvindes i fx 30 år, kan ansøger stadig kun søge om tilladelse af 10 år ad gangen.

Andre forhold

Der er foretaget bred konfliktsøgning af forhold ved og i nærheden af indvindingsområdet. Oplysninger fra VVM-anmeldelsen og hørings-svar er desuden indgået i sagsbehandlingen.

Der er udover de ovennævnte ikke konstateret yderligere forhold, der giver anledning til særlige bemærkninger eller tillægges afgørende vægt i afvejningen efter råstofloven.

Der er kommenteret på enkelte af forholdene i forbindelse med screeningen efter miljøvurderingsloven (se bilag B).

F.3. Vejforhold

Indvinder har oplyst, at udkørsel fortsat vil ske til Kvasbrovej.

Forhold vedrørende færdsel på offentlig vej og private fællesveje

(herunder støj og støv) reguleres af vejmyndighederne i samarbejde med politiet.

F.4. Grave- og efterbehandlingsplan og sikkerhedsstillelse

Grave- og efterbehandlingsplanen skal give et overblik over, hvorledes indvindingen tilrettelægges i indvindingsperioden samt hvordan der påtænkes at efterbehandle.

Efterbehandlingsplanen skal tilgodese natur og på sigt genoprettes til højmosse, samt anviser hvorledes vilkårene for efterbehandling forventes efterlevet og indeholde et kortbilag.

Grave- og efterbehandlingsplanens hovedprincip er, at der efterbehandles til natur og på sigt genopretning af højmosse. Beskrivelsen af efterbehandlingen kan ses i bilag D og i den meddelte dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3 jævnfør bilag C.

Indvinderen skal udarbejde en revideret grave- og efterbehandlingsplan, hvis forholdene ved indvindingen er væsentlig ændret.

Beregningen af sikkerhedsstillelsen er foretaget ud fra ansøgningens forslag til grave- og efterbehandlingsplan. Planen viser indvinding i 1 etaper, og beløbet er fastsat ud fra inddragelse af 42. Beløbet for sikkerhedsstillelsen er fastsat til 786.150 kr.

Sikkerhedsstillelsen kan forventes genberegnet, reduceret eller øget, såfremt forudsætningerne i grave- og efterbehandlingsplanen ændres væsentligt.

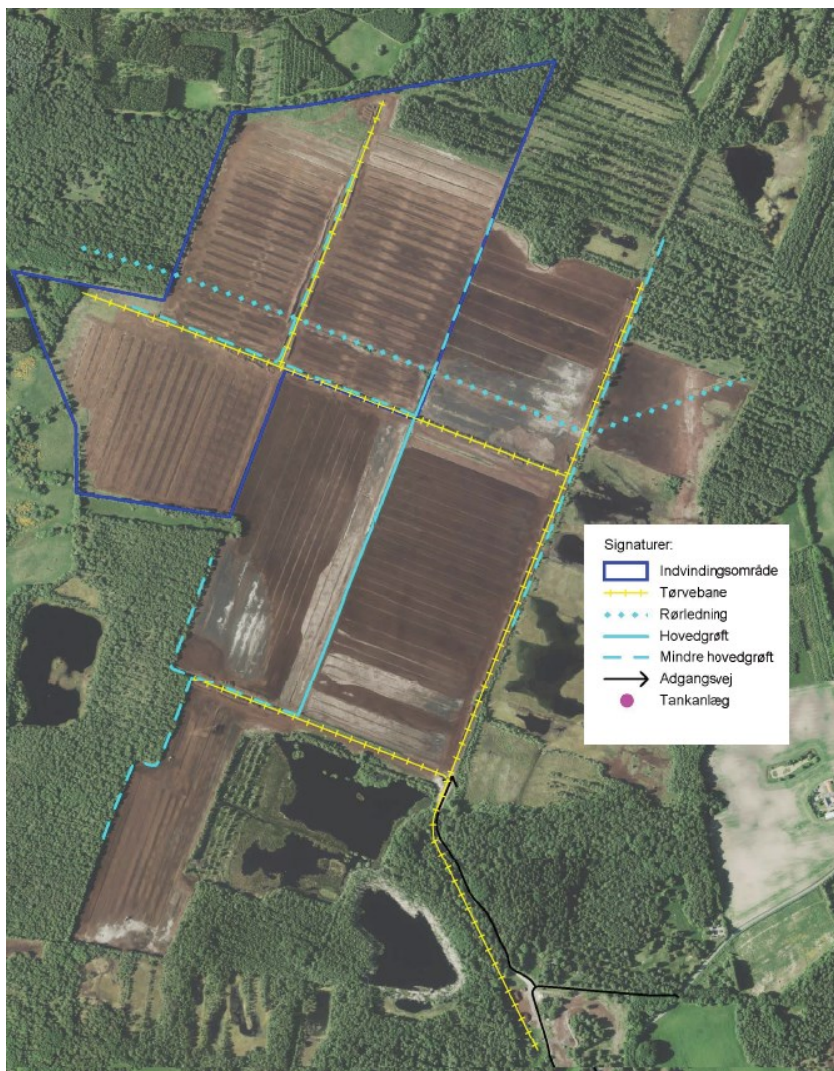
F.5. Konklusion

Ud fra en afvejning af ovenstående og de hensyn og interesser der i øvrigt skal varetages gennem råstoflovgivningen, kan Region Midtjylland imødekomme, at indvindingen tillades på de fastsatte vilkår.

G. Grundlag for tilladelsen

G.1. Ansøgningens indhold

- Ansøgningsskema modtaget af Region Midtjylland den 9. februar 2018 samt eftersendte oplysninger af 1. maj 2018.
- Ansøgningen angår ejendommen matr.nr. del af matr.nr. 36b, 35c, 34c, 33c, 32d, 31c, 30b, 29a og 28b Tustrup By, Nørager, Norddjurs Kommune.

- Det ansøgte indvindingsområde udgør ca. 42 ha af ejendommen og er vist ovenfor med blå omrids.
- Der søges om tilladelse til en forventet årlig produktion af 42.000 m³ tørv, og der indvindes ikke under grundvandsspejlet.
- Der er anmeldte rettigheder på området der er forlænget frem til 2028.
- Der søges om tilladelse til gravningen i perioden fra 2020 indtil 2030. Gravningen er en forlængelse af den nuværende indvinding på arealet.

- Det forventes at tørvelaget har en gennemsnitsdybde på ca. 3 meter i gennemsnit, på nogle steder op til 5 meter.
- Kote for terræn vurderes til at være ca. 31,3 – 32,7 m DVR90 (målt i Scalgo, DHM 2015)
- Grundvandsspejlskoten skønnes ud fra målinger fra 2014 at være ca. 29,6 – 30,3
- Efter en ca. 10 årig indvindingsperiode forventes gravedybden ca. at være 1 meter under nuværende terræn, hvilket ca. vil være kote 30,3 -31, 7.
- Der er dræn og grøfter i området som bortleder regnvand bundet til tørven. Der er ingen kontakt til det underliggende grundvandsspejl.
- Følgende typer maskiner og anlæg planlægges benyttet i forbindelse med indvindingen:
 - a. traktor
 - b. fræser
 - c. vender
 - d. vacuumhøster
 - e. smalsporslokomotiv med vogne
- Den indvundne tørv vil blive anvendt til produktion af plantesubstrat og fragtes videre til forarbejdning på fabrik ved Kongerslev
- Det årlige forbrug af dieselolie forventes ca. at være på 10.000 Liter
- Der er ingen stationære brandstofstanke i området med syd for området findes en stationær dieseltank (4000 L).
- Ønskede tilladte driftstidspunkter er angivet til Mandag- Lørdag kl. 07.00 – 20.00 , samt søndag og helligdage kl. 07.00 – 19.00.
- Forventet støjniveau angives til 40 dBA ved nærmeste bolig jf. støjrapport fra 2010
- Støv forventes at neddale indenfor 500 meter fra kilden.
- Tingbogsattest af 9. februar 2019
- Det angives, at kørslen til indvindingsområdet sker ad Kvasbrovej
- Arealerne planlægges efterbehandlet til naturformål med genopretning af højmoser.
- Forslag til grave- og efterbehandlingsplan, (dateret februar 2018, udarbejdet af COWI)
- Kortbilag 1 benævnt " Bilag 1_oversigtskort Fuglsø NV", udført af COWI, og dateret 30. januar 2018.
- Kortbilag 2 benævnt " Bilag 2_Detailkort red", udført af COWI, og dateret 8. februar 2018.
- VVM-ansøgning af 9. februar 2018

G.2. Høringssvar

Myndigheder, foreninger og øvrige parter

Ansøgningsmaterialet har været sendt i høring til nedenstående inden udarbejdelse af udkast til afgørelse om råstofindvinding.

- Pindstrup Mosebrug
- Norddjurs Kommune
- Museum Østjylland

- Birkemosevej 3
- Birkemosevej 1

Bemærkningerne fra høringen er indgået i udarbejdelse af udkast til afgørelse.

Følgende bemærkninger er indkommet i forbindelse med høringsperioden fra 11. februar 2020 til 10. marts 2020.

Museum Østjylland

Høringssvar af 3. marts 2020

Ved en arkivalisk kontrol kan jeg oplyse, at der ikke er registreret fortidsminder på de pågældende matrikler. Jeg kan dog oplyse at der udenom det pågældende areal er registrerede flere gravhøje (sb.nr. 5, 14, 131, 5, 6, 7, 8), ligesom der er fundet og udgravet en stenkiste fra bondestenalder (sb.nr. 80). Herudover er der fundet enkelte gruber og stolpehuller (sb.nr. 95) og flint samt keramik fra bondestenalder (sb.nr. 131).

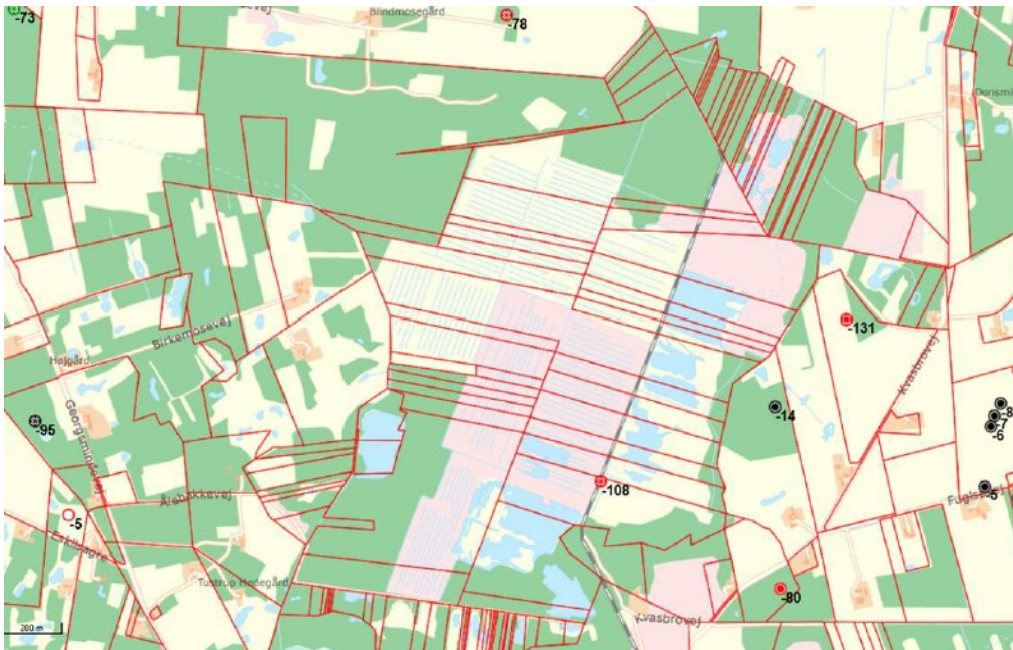
Endvidere er der fundet spor efter ældre- og ældste stenalder i form af en mikroflække (sb.nr. 108) og to skafttungespids (sb.nr. 78).

Først og fremmest indikerer gravhøjene at der findes en eller flere relaterede bopladser i området, hvilket også andre af de registrerede fund viser. Herudover kan forventes at være flere grave fra oldtiden i området eller votivfund i vådområder/moser. Særligt interessant er også den tætte relation til sb.nr. 108 og 78, hvor netop bopladsfund fra denne periode af oldtiden, kan forventes at findes i relation til vådområder.

Den nære tilknytning til allerede kendte fortidsminder, samt topografien kunne indikere at der kan findes uregistrerede fortidsminder på arealet. Sådanne eventuelle fortidsminder er beskyttet af Museumsloven § 27 og skal derfor undersøges inden eventuelt anlægsarbejde eller råstofindvinding.

Museum Østjylland anbefaler derfor at der foretages en arkæologisk forundersøgelse på de pågældende matrikler.

Regionen har taget museets høringssvar til efterretning og har i kapitel E.1. orienteret indvinder om at hvis der under tørveindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse jf. museumslovens § 29.

Birkemosevej 3

Høringssvar af 8. marts 2020

Vedr.: Fornylse af tilladelse til råstofindvinding efter Råstofloven i det udlagte råstofgraveområde Fuglsø Mose.

Hermed mine kommentarer til skrivelse af 10. februar d.å.

1. Som det fremgår af dispensationen til Pindstrup Mosebrug tilbage til 2008, var denne givet i 10 år med efterfølgende udsigt til, at der skulle genetableres Højmosen.
2. På ejendommen Birkemosevej 3, som støder direkte op til det omtalte jordstykke, (som før var et stykke natur med forskellige træer og planter), er vi voldsomt generet af støv og støj fra maskiner -fra netop dette område. Luften er fyldt med små støvpartikler. Vinduer kan ikke stå åbne, parasoller, havemøbler, vasketøj, biler, tag m.m. bliver svinet til med et brunt lag støv. Mange, mange gange har vi måttet gå indendørs på en dejlig dag/aften, hvor der bliver kørt på mosen, og hvor vi tilmed har haft gæster, men har måttet fortrække. Flere gange har jeg måttet ringe og "varsko" Mosebruget flere dage i forvejen om, at vi skulle have store fester, så de måtte efterfølgende stoppe med kørsel. Dette til trods for, at der er blevet indgået aftale om, at der ikke måtte køres, når vindretningen var over til os, og hver gang er man meget forundret over, at der er blevet kørt!!!
3. Jeg kan også blive bekymret for, hvad alle de "støvpartikler" kan gøre af skade på vores helbred/lungefunktioner på sigt, og tager forbehold herfor.
4. Det er meget beklageligt, at Pindstrup Mosebrug af Norddjurs Kommune har fået tilladelse til at køre ALLE dage(selv i weekenderne – trods vores protester) fra kl. 07.00 til kl. 19.00 om

aftenen (dette bliver dog ikke overholdt), de fortsætter mange gange til kl. 22.00 – 23.00 i den lyse tid. Vi har ALDRIG fred for svineriet/larmen fra tidligt forår til sent efterår – netop der, hvor man gerne vil være udenfor.

Derfor har jeg og min familie selvfølgelig set frem til efter de 10 år, hvor dispensationen var givet, at få ren luft og fred, og at der skulle etableres Højmosen igen, hvilket var en udtrykkelig forudsætning for den opnåede dispensation, og i disse tider, hvor CO2 skal kraftigt nedsættes, er det absolut den forkerte vej at gå med endnu en forlængende dispensation.

Dernæst er en dispensation netop for en begrænset tid og kan og skal ikke fortsætte, hvilket Mosebruget jo har accepteret - i og med at de for ca. 10 år siden erklærede, at der skulle etableres Højmosen igen når de 10 år var gået, og dispensationen udløb. – Det ser vi frem til. Må jeg høre nærmere.

NB.: Denne skrivelse er samtidig tilsendt Danmarks Naturfredningsforening.

Regionen har taget høringssvaret fra Birkemosevej 3 til efterretning og vurderet de indkomne bemærkninger i forhold til råstofloven. Det er i råstofloven desværre kun muligt at give en råstoftilladelse på max 10 år af gangen jf. råstoflovens § 9. Selvom ressourcerne forventes at kunne indvindes i en lang årrække, kan ansøger kun søge om tilladelse til 10 år af gangen.

Afslutningen af tørveindvindingen er endnu ikke fastlagt af Pindstrup Mosebrug, men en tilladelse gives i omgange af 10 år hvorefter der kan søges igen.

Regionen kender ikke til undersøgelser, der tyder på at der er kroniske følger af støvpåvirkningen fra råstofgrave.

Indvinder er generelt ansvarlig, hvis de forårsager skader på ejendom, personer mv. og at det i disse tilfælde vil være retssystemet, der tager stilling i den enkelte sag.

Regionen vil indskærpe over for indvinder at driftstiderne skal overholdes og føre tilsyn med firmaets overholdelse af vilkår i råstoftilladelsen.

Norddjurs Kommune

Der blev i forbindelse med opstart af sagsbehandlingen for ansøgningen holdt et opstartsmøde med Norddjurs Kommune og Pindstrup Mosebrug.

Da hele tørveindvindingsarealet er omfattet af en § 3 område, blev det aftalt på mødet at kommunen i forbindelse med deres sagsbehandling af fortsat indvinding i §3 området vil tage den direkte kon-

takt med Pindstrup Mosebrug for at få nødvendige informationer til at lave deres afgørelse.

Udkast af råstoftilladelsen i høring

Udkastet har været sendt i høring til nedenstående inden offentliggørelsen af råstoftilladelsen

- Pindstrup Mosebrug
- Norddjurs Kommune
- Birkemosevej 3
- Birkemosevej 1

Følgende bemærkninger er indkommet i forbindelse med høringsperioden der har løbet fra 19. juni 2020 til 10. juli 2020.

Grundet sommerferieperioden blev det ønsket at udsætte høringsfristen til 27. juli 2020 hvilket blev accepteret.

Side 32

Norddjurs Kommune:

Høringssvar af 10. juli 2020

Norddjurs Kommune har stillet spørgsmål til vilkåret om efterbehandlingen skal være afsluttet inden tilladelsens løbetid da der stadig er tørv tilbage efter 10 år.

Regionen fastholder vilkåret da det ikke vides med sikkerhed om der gensøges om 10 år. I tilfælde af der ikke gensøges eller ikke opnås tilladelse til fortsat indvinding på arealerne, er det vigtigt for regionen at kunne håndhæve vilkår om efterbehandlingen skal påbegyndes.

En tilladelse til indvinding af råstoffer kan kun gives for indtil 10 år ad gangen. jf. råstoflovens § 9. Selvom ressourcerne forventes at kunne indvindes i fx 30 år, kan ansøger stadig kun søge om tilladelse af 10 år af gangen.

Kommunen har stillet spørgsmål til hvorfor det ikke kræves dispensation fra skovbyggelinjen at indvinde råstoffer.

Miljøstyrelsen har i cirkulære nr. 9418 af 23. juni 2014 om *regionsrådenes behandling af ansøgninger om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding og af anmeldelser om ikke-erhvervsmæssig råstofindvinding* nævnt at indvinding af råstoffer ikke er omfattet af forbuddet i naturbeskyttelseslovens §17.

Herudover har Norddjurs kommune forslået rettelser til ordlyden af vilkår, som regionen har taget til efterretning og rettet.

Pindstrup Mosebrug:

Høringssvar af 3. juli 2020

Pindstrup Mosebrug har indsendt deres bemærkninger til regionens udkast af indvindingstilladelsen. Bemærkningerne er bl.a. gået på spørgsmål om størrelsen på sikkerhedsstillelsen og om museets anbefalinger til en arkæologisk forundersøgelse. Herudover har regionen også indsat et vilkår om benyttede maskiner i forbindelse med indvindingen. Regionen fastholder dog vilkåret da dette vilkår er bygget på regionens miljøvurdering af støjgenerne på arealet. Støjgenerne vurderes bl.a. på hvilke og hvor mange maskiner et firma forventer at tage i brug til indvindingen.

Side 33

Pindstrup Mosebrug har også kommenteret på regionens vilkår om en 5 meter respektafstand til skellet. Pindstrup Mosebrug bemærker at vil være uhensigtsmæssigt at efterlade høje, 5 meter brede balker, hvor der vil etableres birkeskov. At dette vil vanskeliggøre retableringen af højmosen efter endt indvinding. Regionen har taget denne bemærkning til efterretning og er enig med Pindstrup Mosebrugs betragtninger, da arealet skal efterbehandles til på sigt at blive en højmosen.

Birkemosevej 1

Høringssvar af 7. juli 2020

Birkemosevej 1 har indsendt bemærkninger om de oplever gener i form af støj i hverdagen samt weekenderne. Især benyttelsen af vacuumhøstere fra kl. 05.00 til 22:00. Herudover opleves der også støvgener på ejendommen. Birkemosevej 1 har indsendt forslag til benyttelse af nyt maskinel der ikke river sphagnummen op men suger.

Birkemosevej 3

Høringssvar af 27. juli 2020

Birkemosevej 3 har ønsket at der ikke gives lov til indvinding i alle ugens 7 dage, men foreslår der evt. kan holdes fridage på lørdage hvor der vil være stille. Herudover foreslås at arbejdstiden nedsættes til kl. 17-18. Det foreslås også at der tilplanlægges med træer, buske m.m. på de 5 meter hvor der ikke må køres til skel da dette vil kunne tage meget af den larm, støj og forurening af luften som Birkemose 3 oplever.

Regionen skal bemærke til begge høringssvar fra Birkemosevej 1 og 3, at både i den tidligere rådstoftilladelse fra Norddjurs Kommune af d.

21. april 2008, samt i den nye forlængelse af sphagnum indvindingen, er driftstiderne sat til indvinding må foretages på arealerne fra kl. 07:00 – 19:00.

Region Midtjylland er tilsynsmyndighed med indvindingen og foretager besigtigelse af arealet for blandt andet at påse, at tilladelsen og vilkårene overholdes.

Pindstrup Mosebrug er blevet forelagt generne med støv og vil på denne baggrund ikke længere indvinde sphagnum på arealerne tættest på disse to ejendomme når der forekommer østenvind. Herudover vil Pindstrup Mosebrug også indstille arbejdet når vindstyrken måler over 7 m/s. Støvgenen forventes derfor at blive begrænset hos de to nærliggende ejendomme.

Regionen har vurderet på forskellige miljøfaktorer i kapitel. F2.

Regionens vurderinger omkring støj kan læses i tilladelsens side 22-24. Regionen skal jf. råstoflovens §3 på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn og vægte dette med de øvrige hensyn der fremgår af råstoflovens §3.

Regionen har lagt vægt på at der ved tørveindvinding kun kan ske drift halvårligt, oftest fra april til september da tørven skal kunne tørre i 3 sammenhængende dage, for at kunne indvindes. Det er derfor givet fortsat lov til drift på alle ugens 7 dage da indvindingen dermed er vejrbetinget.

Dog skal det også tillægges vægt at det er i den samme periode af året, at mennesker færdes mere udenfor, og at den udvidede driftstid for tørveindvindingen dermed også kan være mere generende for de nærmeste naboer. Da der er givet tilladelse til en udvidet drift til alle ugens 7 dage, har regionen vurderet at det er nødvendigt at indføre skærpede vilkår til driftstiderne i weekenden. Regionen har derfor indsat vilkår 10. Pindstrup Mosebrug vil dermed foretage tørveindvindingen på de arealer der ligger indenfor 500 meter af de to beboelsesejendomme Birkemosevej 1 og 3 om formiddagen, hvilket vil give en lavere baggrundsstøj i weekenderne.

Regionen skal til slut bemærke at der ikke er hjemmel i råstofloven til at kræve beplantning eller lovhjemmel til at kræve nye maskiner til indvindingen så længe Miljøstyrelsens støjniveauer bliver overholdt. Regionen vurderer at med de 3 nye vilkår (vilkår 10, 18 og 19) vil de oplevende støj- og støvgener blive formindsket.

Offentliggørelse og klagevejledning

Offentliggørelse

Tilladelsen til råstofindvinding vil blive offentliggjort onsdag den 30. september 2020, på Region Midtjyllands hjemmeside www.raastoffer.rm.dk.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen for denne råstoftilladelse skal indgives inden **torsdag den 29. oktober 2020**.

Side 35

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig via klageportalen for myndigheden, der har truffet afgørelsen eller meddelt dispensationen. Denne myndighed benævnes 1. instansen og fremgår under den enkelte afgørelse/dispensation i de efterfølgende afsnit.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til 1. instansen. Hvis 1. instansen fastholder afgørelsen, sender denne klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. Se betingelserne for at blive fritaget på naevnenes-hus.dk.

Klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

G.3. Råstofafgørelsen¹²

Afgørelsen kan, jf. råstoflovens § 13, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet (se klagevejledningen ovenfor). Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes til Region Midtjylland via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Rettidig klage har jf. råstoflovens § 16 stk. 8 opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- Enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen

G.4. Afgørelsen i henhold til habitatbekendtgørelsen¹³

Region Midtjyllands vurdering af, at det ansøgte projekt ikke påvirker Natura 2000-områder, og at der derfor ikke skal udføres en konsekvensvurdering, kan påklages efter klagereglerne i råstofloven.

Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes til Region Midtjylland via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet med de bemærkninger klagen giver anledning til, jf. råstoflovens regler om klageadgang.

G.5. Afgørelsen i henhold til naturbeskyttelsesloven¹⁴

Dispensation fra naturbeskyttelsesloven kan, jf. lovens kap. 12, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet (se klagevejledningen ovenfor). Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes

¹² LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer

¹³ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

¹⁴ LBK nr. 240 af 13/03/2019 Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

til **Norddjurs Kommune** via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Rettidig klage efter denne lov har opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen
- Region Midtjylland
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, norrdjurs@dn.dk, dnnord-djurs-sager@dn.dk
- Friluftsrådet, oestjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs, norrdjurs@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Hovedkontor, natur@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds hovedkontor, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbunds teamleder Aarhus og Djursland, kabager@mail.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Museum Østjylland, Randers - Djursland, Arkaeolog@museumoj.dk

H. Orientering

Kopi af afgørelsen samt bilag er i dag sendt til:

- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Norddjurs Kommune, marik@norddjurs.dk
- Museum Østjylland, arkaeolog@museumoj.dk
- Skat, Kontrolafdelingen, myndighed@skat.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnnorddjurs-sager@dn.dk,
norddjurs@dn.dk
- Friluftsrådet Østjylland, oestjylland@friluftstraadet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- DOF-Norddjurs, norddjurs@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds hovedkontor,
post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbunds teamleder Aarhus og Djursland, kaba-ger@mail.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Birkemosevej 1
- Birkemosevej 3

Bilag

- A. Kortrids over det tilladte indvindingsområde
- B. Screeningsafgørelse samt miljøvurderingsscreening
- C. Norddjurs Kommunes § 3 dispensation
- D. Baggrundsrapport for Grave- og Efterbehandlingsplan i Fuglsø Mose NV (februar 2018) samt udkast af Grave- og Efterbehandlingsplanen
- E. Støjrapport